

PRIIMTI TEKSTAI

P9_TA(2023)0082

ES ir Azerbaidžano santykiai

2023 m. kovo 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES ir Azerbaidžano santykių (2021/2231(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 1950 m. Europos žmogaus teisių konvenciją, kurią Azerbaidžanas ratifikavo 2002 m.,
- atsižvelgdamas į 1966 m. Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,
- atsižvelgdamas į 1984 m. Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos 1993 m. balandžio 30 d. rezoliuciją Nr. 822, 1993 m. liepos 29 d. rezoliuciją Nr. 853, 1993 m. spalio 14 d. rezoliuciją Nr. 874 ir 1993 m. lapkričio 12 d. rezoliuciją Nr. 884,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų rezoliucijas dėl vykstančio karo Ukrainoje, būtent 2022 m. kovo mėn. rezoliucijas ES-11/1 ir ES-11/2, 2022 m. balandžio mėn. rezoliuciją ES-11/3 ir 2022 m. spalio mėn. rezoliuciją ES-11/4,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 7 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo nutartį,
- atsižvelgdamas į Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Minsko grupės bendrapirmininkų veiklą,
- atsižvelgdamas į savo 2006 m. vasario 16 d. rezoliuciją dėl kultūros paveldo Azerbaidžane¹, 2021 m. gegužės 20 d. rezoliuciją dėl karo belaisvių po naujausio Armėnijos ir Azerbaidžano konflikto², 2022 m. vasario 17 d. rezoliuciją dėl 2021 m. metinio pranešimo dėl bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimo³, 2022 m. kovo 10 d. rezoliuciją dėl kultūros paveldo naikinimo Kalnų Karabache⁴, 2022 m. birželio 8 d. rezoliuciją dėl saugumo Rytų partnerystės regione ir bendros saugumo ir gynybos politikos vaidmens⁵ ir 2023 m. sausio 19 d. rezoliuciją dėl blokados Kalnų

¹ OL C 290 E, 2006 11 29, p. 421.

² OL C 15, 2022 1 12, p. 156.

³ OL C 342, 2022 9 6, p. 148.

⁴ OL C 347, 2022 9 9, p. 198.

⁵ OL C 493, 2022 12 27, p. 70.

Karabache humanitarinių pasekmių¹,

- atsižvelgdamas į 2023 m. vasario 22 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo nutartį dėl Tarptautinės konvencijos dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo taikymo (Armėnija / Azerbaidžanas ir Azerbaidžanas / Armėnija),
- atsižvelgdamas į 1996 m. balandžio 22 d. Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Azerbaidžano Respublikos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą²,
- atsižvelgdamas į 2018 m. rugsėjo 28 d. ES ir Azerbaidžano bendradarbiavimo tarybos rekomendaciją Nr. 1/2018 dėl ES ir Azerbaidžano partnerystės prioritetų³,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. liepos 4 d. rekomendaciją Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl derybų dėl ES ir Azerbaidžano visapusiško susitarimo⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. lapkričio 15 d. rekomendaciją dėl Rytų partnerystės, rengiantis 2017 m. lapkričio mėn. įvykusiame aukščiausiojo lygio susitikimui⁵,
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 18 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Rytų partnerystės politika po 2020 m. Atsparumo didinimas. Visiems naudinga Rytų partnerystė“ (JOIN(2020)0007),
- atsižvelgdamas į 2022 m. liepos 19 d. ES ir Azerbaidžano bendradarbiavimo tarybos posėdį ir į 2022 m. liepos 14 d. bendrą tarnybų darbinį dokumentą „Bendradarbiavimo su Azerbaidžanu įgyvendinimo ataskaita“ (SWD(2022)0197),
- atsižvelgdamas į Venecijos komisijos ir Europos Tarybos Žmogaus teisių ir teisinės valstybės generalinio direktorato bendrą nuomonę dėl žiniasklaidos teisės, kurią Venecijos komisija priėmė 2022 m. birželio 17–18 d. vykusioje 131-ojoje plenarinėje sesijoje,
- atsižvelgdamas į savo 2022 m. kovo 9 d. rezoliuciją dėl užsienio šalių kišimosi į visus demokratinius procesus Europos Sąjungoje, įskaitant dezinformaciją⁶,
- atsižvelgdamas į Europos Vadovų Tarybos pirmininko Charles’io Michelio 2021 m. gruodžio 14 d. ir 2022 m. balandžio 6 d. pareiškimus, jo 2022 m. gegužės 22 d., 2022 m. rugpjūčio 31 d. pareiškimus spaudai po trišalio susitikimo su prezidentu Ilhamu Aliyevu ir ministru pirmininku Nikolu Pashinyanu, ir į 2022 m. spalio 6 d. pareiškimą po keturšalio prezidento I. Alijevo, ministro pirmininko N. Pashinyano, prezidento E. Macrono ir pirmininko C. Michelio susitikimo,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 19 d. Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai deklaraciją Europos Sąjungos vardu dėl Kalnų

¹ Priimti tekstai, P9_TA(2023)0012.

² OL L 246, 1999 9 17, p. 3.

³ OL L 265, 2018 10 24, p. 18.

⁴ OL C 118, 2020 4 8, p. 158.

⁵ OL C 356, 2018 10 4, p. 130.

⁶ OL C 347, 2022 9 9, p. 61.

Karabacho,

- atsižvelgdamas į Europos Tarybos žmogaus teisių komisarės pranešimą po jos vizito į Azerbaidžaną, vykusio 2019 m. liepos 8–12 d.¹,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. sausio 17 d. rezoliuciją dėl Azerbaidžano, visų pirma dėl Mehmano Huseynovo atvejo², ir į kitas rezoliucijas dėl Azerbaidžano, ypač susijusias su žmogaus teisių padėtimi ir teisine valstybe,
- atsižvelgdamas į 2022 m. rugsėjo 22 d. Europos Tarybos laikinąją rezoliuciją dėl Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų vykdymo byloje Mammadli grupė prieš Azerbaidžaną,
- atsižvelgdamas į 2018 m. balandžio 15 d. nepriklausomos tyrimo įstaigos ataskaitą dėl įtarimų korupcija Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 7 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo nutartį dėl Tarptautinės konvencijos dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo taikymo (Armėnija / Azerbaidžanas),
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos Europos komisijos kovai su rasizmu ir netolerancija (ECRI) ataskaitas, visų pirma į 2016 m. šalies stebėsenos ataskaitą dėl Azerbaidžano,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos (angl. PACE) pranešimą „Įtariamai LGBTI asmenų teisių pažeidimai Pietų Kaukaze“³,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos (angl. FCNM) patariamąjį komiteto nuomonę dėl Azerbaidžano, paskelbtą 2019 m. vasario 4 d.,
- atsižvelgdamas į „Freedom House“ 2022 m. ataskaitą „Laisvė pasaulyje“ ir 2022 m. ataskaitą „Pereinamąjį laikotarpį išgyvenančios šalys“ (angl. „Nations in Transit“),
- atsižvelgdamas į Komisijos 2021–2027 m. daugiametę orientacinę programą Azerbaidžanui,
- atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 2 d. bendrą tarnybų darbinį dokumentą „Atsigavimas, atsparumas ir reforma. Rytų partnerystės prioritetai po 2020 m.“ (SWD(2021)0186),
- atsižvelgdamas į 2022 m. liepos 18 d. ES ir Azerbaidžano pasirašytą susitarimo memorandumą dėl strateginės partnerystės energetikos srityje,
- atsižvelgdamas į 2016 m. birželio 8 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos kūrimas“ (JOIN(2016)0029),
- atsižvelgdamas į reguliarius dvišalius aukšto lygio ES ir Azerbaidžano dialogus

¹ <https://rm.coe.int/report-on-the-visit-to-azerbaijan-from-8-to-12-july-2019-by-dunja-mija/168098e108>.

² OL C 411, 2020 11 27, p. 107.

³ <https://pace.coe.int/en/files/29711/html>.

saugumo, energetikos ir transporto klausimais,

- atsižvelgdamas į 2021 m. Rytų partnerystės indeksą,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 2 d. paskelbtą Ekonomikos ir investicijų planą,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0037/2023),
- A. kadangi daugiau kaip tris dešimtmečius tebesitęsiantis Kalnų Karabacho konfliktas, taip pat Armėnijos ir Azerbaidžano karas lėmė dešimtis tūkstančių aukų, didžiulį suniokojimą, įskaitant kultūros ir religines vietas, ir priverstinį šimtų tūkstančių žmonių perkėlimą;
- B. kadangi tarp Azerbaidžano ir Armėnijos ir toliau reguliariai kyla mirtinų karinių konfliktų; kadangi 2020 m. lapkričio 9 d. pareiškimas dėl ugnies nutraukimo, paskelbtas po 44 dienų karo, kurį 2020 m. sukėlė Azerbaidžanas, nėra visiškai įgyvendintas; kadangi, be to, ugnies nutraukimas keletą kartų buvo pažeistas ir dėl to nuo Azerbaidžano pajėgų žuvo šimtai žmonių ir jos okupavo suverenią Armėnijos teritoriją šalies rytinėje ir pietrytinėje dalyse; kadangi nuo 2022 m. gruodžio mėn. blokuojamas civilinis eismas tarp Armėnijos ir Kalnų Karabacho Lačino koridoriuje, o tai daro neigiamą poveikį maisto ir kitų būtiniausių reikmenų tiekimui į regioną;
- C. kadangi po 2022 m. rugsėjo mėn. įvykusių susirėmimų kilo įtarimų, kad daug Armėnijos karo belaisvių patyrė fizinę prievartą ir pažeminimą; kadangi pasirodė kitų įtarimų dėl Azerbaidžano pajėgų kankinimo ir kitokio piktnaudžiavimo prieš Armėnijos civilius gyventojus, įskaitant vyresnio amžiaus asmenis, atveju, taip pat neteisminės egzekucijos atvejis 2021 m. pradžioje; kadangi taip pat išaiškėjo įtarimai, kad 2020 m. ir 2021 m. pradžioje buvo įvykdyta mažiausiai keliolika kitų neteisminių Armėnijos karių ir civilių egzekucijų;
- D. kadangi regione dislokuotos Rusijos taikos palaikymo pajėgos nenorėjo ir negalėjo užkirsti kelio tolesniems išpuoliams iš Azerbaidžano, ir jų skaičius nuolat mažėja, ypač prasidėjus Rusijos nusikalstamam agresijos karui prieš Ukrainą;
- E. kadangi Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą turėjo padarinių Pietų Kaukazui ir dar labiau pablogino saugumo padėtį regione;
- F. kadangi ES yra įsipareigojusi aktyviai skatinti saugų, stabilų, taikų ir klestintį Pietų Kaukazo regioną, palaikantį tvirtus ekonominius, politinius ir kultūrinius ryšius su ES; kadangi ES yra pasirengusi atlikti aktyvų patikimos prekybos partnerės ir sąžiningos tarpininkės vaidmenį ir tarpininkaudama siekti tvaraus Armėnijos ir Azerbaidžano taikos susitarimo, savo veiksmus grįsti demokratijos, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms skatinimu;
- G. kadangi ES remia taikų bet kokių neišspręstų regioninių konfliktų sureguliuojimą diplomatinėmis priemonėmis;
- H. kadangi Briuselyje buvo surengti prezidento I. Alijevo ir ministro pirmininko N. Pashinyano aukšto lygio susitikimai, kuriuose tarpininkavo pirmininkas Charles Michel ir kurių metu buvo prisiimti įsipareigojimai;

- I. kadangi po 2022 m. spalio 6 d. Prahoje įvykusio keturšalio Prezidento I. Alijevo, Ministro Pirmininko N. Pashinyano, Prezidento E. Macrono ir Pirmininko C. Michelio susitikimo ES išsiuntė laikinus stebėtojų pajėgumus prie tarptautinės sienos su Azerbaidžanu Armėnijos pusėje, kurios tikslas – stebėti ir analizuoti padėtį regione ir apie ją pranešti;
- J. kadangi 2022 m. kovo mėn. Azerbaidžanas pasiūlė penkis pagrindinius Azerbaidžano ir Armėnijos santykių normalizavimo principus, kurie apėmė teritorinio vientisumo tarpusavio pripažinimą, sienų neliečiamumą ir politinę nepriklausomybę, tarpusavio patvirtinimą, kad nėra teritorinių pretenzijų vienas kito atžvilgiu, prievolę susilaikyti nuo grėsmės vienas kito nacionaliniam saugumui, Armėnijos – Azerbaidžano valstybės sienos delimitavimą ir demarkavimą, taip pat transporto ryšio linijų atvėrimą; kadangi nors Armėnija davė preliminarų sutikimą dėl tų principų, tačiau vėliau ji nustatė papildomus principus, įskaitant etninių armėnų Kalnų Karabache saugumą ir teises, galutinį regiono statuso pripažinimą, suimtųjų grąžinimą ir ryšių atkūrimą;
- K. kadangi siekiant tvariai normalizuoti Armėnijos ir Azerbaidžano santykius ir sukurti pagrindą ilgalaikiai ir teisingai taikai reikia sustabdyti bet kokį smurtą, šalinti visas pagrindines konflikto priežastis ir visapusiškai įgyvendinti abiejų šalių pasiektus susitarimus, kad būtų užtikrintas abiejų šalių vystymasis; kadangi tokį tikslą galima pasiekti tik tuomet, jei Armėnijos ir Azerbaidžano valdžios institucijos užtikrins taikų sambūvį, saugumą ir pagarbą mažumų teisėms;
- L. kadangi ginkluoti konfliktai tarp Armėnijos ir Azerbaidžano turėjo katastrofišką poveikį viso regiono kultūriniam, religiniam ir istoriniam paveldui;
- M. kadangi 2021 m. gruodžio 7 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo sprendime buvo pateikta rimtų įtarimų dėl Azerbaidžano valdžios institucijų dalyvavimo naikinant kapines, bažnyčias ir istorinius paminklus Kalnų Karabache; kadangi pagal šį sprendimą Armėnija privalo imtis visų būtinų priemonių, kad užkirstų kelią rasinės neapykantos kurstymui ir skatinimui, nukreiptam prieš Azerbaidžano tautinės ar etninės kilmės asmenis;
- N. kadangi Azerbaidžano rezultatai pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms srityje vis dar labai neigiami ir turi būti pagerinti prieš ES pradėdant dar labiau gilinti politinę ir energetikos partnerystę su šia šalimi;
- O. kadangi ES ir Azerbaidžanas 1996 m. partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimu kartu susitarė dėl bendro pagarbos demokratijai principo, taip pat tarptautinės teisės ir žmogaus teisių principų; kadangi šalys įsipareigojo bendradarbiauti gerbdamos ir skatindamos žmogaus teises, visų pirma mažumų;
- P. kadangi, nepaisydamos Azerbaidžano Konstitucijos, kurioje numatytos taikių susirinkimų ir asociacijų laisvės, Azerbaidžano valdžios institucijos nuosekliai ir griežtai riboja šias laisves, sukurdamos sąlygas de facto uždrausti susirinkimus; kadangi Azerbaidžane buvo griežtai apribota erdvė nepriklausomai veiklai, kritiškai žurnalistikai ir opozicijos politinei veiklai; kadangi daug aktyvistų, žmogaus teisių gynėjų ir žurnalistų buvo suimti ir įkalinti pagal įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriais ribojama nepriklausomų grupių veikla;
- Q. kadangi Azerbaidžane vis dar nėra nepriklausomų teisminių institucijų ir plačiai kišamasi į teisininkų darbą ir nepriklausomumą; kadangi netinkamas elgesys policijos

sulaikymo metu yra paplitęs, neva siekiant išgauti prisipažinimus, o sulaikytiesiems neleidžiama susitikti su šeimos nariais, nepriklausomais advokatais ar gauti nepriklausomą medicininę priežiūrą; kadangi valdžios institucijos paprastai atmets skundus dėl kankinimo ir kitokio netinkamo elgesio sulaikymo metu ir ši praktika tęsiama nebaudžiamai;

- R. kadangi Azerbaidžano valdžios institucijos nuolat riboja žiniasklaidos pliuralizmą ir saviraiškos laisvę; kadangi vyriausybės politiniai oponentai, žmogaus teisių aktyvistai ir žurnalistai yra neapykantą kurstančios kalbos ir politiškai motyvuoto smurto taikiniai ir būna savavališkai įkalinami; kadangi jų bylos nebūna pakankamai ištiriamos; kadangi 2021 m. liepos mėn. pagal Pranešimų apie organizuotus nusikaltimus ir korupciją projektą (OCCRP) nurodyta, kad Azerbaidžano žurnalistai buvo tarp tų, kuriems buvo taikoma NSO grupės „Pegasus“ šnipinėjimo priemonė;
- S. kadangi Tarptautinės lesbiečių ir gėjų asociacijos Europos vaivorykštės indeksas rodo, kad Azerbaidžane yra didžiausias teisės aktų ir politikos, kuriais siekiama apsaugoti LGBTIQ asmenis, trūkumas, ir ši šalis yra prasčiausioje vietoje tarp visų Europos Tarybos šalių; kadangi Azerbaidžane teskleidžiama neapykantos retorika ir tebevykdomi neapykantos nusikaltimai prieš LGBTIQ asmenis, kurie dėl nepasitikėjimo teisėsauga ir jos neveikimo dažniausiai apie tuos nusikaltimus nepraneša ir kaltininkai lieka nenubausti; kadangi 2022 m. Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja priėmė rezoliuciją dėl LGBTIQ asmenų teisių pažeidimų Pietų Kaukaze ir pateikė keletą prašymų valdžios institucijoms reformuoti teisės aktus, kad tokie pažeidimai būtų pašalinti;
- T. kadangi Azerbaidžanas nesilaiko išsamaus patikrinimo įsipareigojimo, kad užkirstų kelią smurtui prieš moteris, jį tirtų ir baustų už jį bei numatytų veiksmingas teises priemones; kadangi smurtas dėl lyties Azerbaidžane tebėra paplitęs, tačiau apie jį nepakankamai pranešama; kadangi moterų žudymo dėl lyties atvejų padaugėjo, o moterų žudymą dėl lyties dažnai suplanuoja šeimos nariai; kadangi tebėra rimtų oficialaus atsako į moterų žudymą dėl lyties spragų, įskaitant apsaugos ir pagalbos trūkumą išgyvenusiems asmenims;
- U. kadangi nuolat imamasi veiksmų prieš žmogaus teisių gynėjas moteris ir jos susiduria su grasinimais, prievarta, policijos mušimu, jų teisės į privatumą pažeidimais ir šmeižto kampanijomis, kurios susijusios su lytimi, siekiant jas diskredituoti ir nutildyti; kadangi žurnalistės ir kitos žiniasklaidos veikėjos susiduria su specifiniais su lytimi susijusiais pavojais, įskaitant seksistinius, moterims nepakančius ir žeminančius įžeidinėjimus, grasinimus, persekiojimą ir seksualinę agresiją bei smurtą;
- V. kadangi korupcija Azerbaidžane yra plačiai paplitusi; kadangi 2018 m. balandžio 15 d. Nepriklausomos tyrimo įstaigos ataskaitoje dėl įtarimų korupcija Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje nustatyta, kad „keletas buvusių Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos narių [...] veikė pažeidžiant jos elgesio kodeksą“ ir kad „tam tikri esami ir buvę Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos nariai vykdė korupcinio pobūdžio veiklą“ Azerbaidžano naudai;
- W. kadangi Pietų Kaukazas užima strategiškai svarbią vietą pasaulinėje energijos rinkoje, kadangi Pietų Kaukazas strategiškai patenka į pasaulinę energijos rinką, o Azerbaidžanas yra strateginis energijos (ypač naftos ir dujų) tiekėjas ES; kadangi jis tampa vis svarbesnis atliekant šį vaidmenį, atsižvelgiant į tai, kad ES reikia įvairinti savo energijos tiekimą;

- X. kadangi ES remia glaudesnę ekonominę integraciją su Azerbaidžanu, vykdydama Europos kaimynystės politiką (EKP) ir Rytų partnerystės iniciatyvą; kadangi ES – pagrindinė Azerbaidžano prekybos partnerė, kuri remia Azerbaidžano stojimą į PPO, taip pat Azerbaidžano ekonomikos įvairinimą, skaitmeninimą ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą;
- Y. kadangi būtina užtikrinti Europos ir Azijos junglumą, kad nebūtų kertama Rusijos teritorija; kadangi Azerbaidžanas užima strategiškai svarbią poziciją Europos ir Azijos junglumui vystyti; kadangi ES yra labai suinteresuota veiksmingų prekybos ir energetikos koridorių tarp Europos ir Azijos kūrimu, kaip matyti iš 2022 m. lapkričio 18 d. Samarkande vykusios Europos Sąjungos ir Vidurinės Azijos junglumo konferencijos;
- Z. kadangi nuo 2017 m. vyksta derybos dėl naujo ES ir Azerbaidžano partnerystės susitarimo; kadangi naujasis ES ir Azerbaidžano susitarimas turėtų skatinti ES interesus regione, taip pat propaguoti žmogaus teises, demokratinius standartus ir principus, ekonomikos augimą ir ekonominę plėtrą;

Konfliktų sprendimas bei Armėnijos ir Azerbaidžano santykių normalizavimas

1. mano, kad ginkluotas konfliktas tarp Armėnijos ir Azerbaidžano dėl Kalnų Karabacho, per daugelį metų sukėlęs labai daug kančių ir didžiulę destruktiją, labai pakenkė viso Pietų Kaukazo regiono vystymuisi ir stabilumui ir daro įtaką Europos stabilumui platesniu mastu; yra įsitikinęs, kad tvarios taikos tarp Armėnijos ir Azerbaidžano karinėmis priemonėmis ir grasinant jėgos panaudojimu pasiekti negalima, o reikia visapusiško politinio konflikto sureguliuavimo laikantis tarptautinės teisės, įskaitant principus, įtvirtintus JT Chartijoje, 1975 m. ESBO Helsinkio baigiamajame akte įtvirtintus principus, visų pirma tris jėgos nenaudojimo, teritorinio vientisumo ir apsisprendimo principus, ESBO Minsko grupės 2009 m. pagrindinius principus, taip pat visus susitarimus, pasiektus tarp abiejų šalių, įskaitant 1991 m. Alma Atos deklaraciją; dar kartą patvirtina, jog siekiant, kad visapusiška taikos sutartis būtų veiksminga, ji turi apimti nuostatas, kuriomis užtikrinamas Armėnijos suverenos teritorijos vientisumas, Kalnų Karabache ir kitose konfliktų paveiktose vietovėse gyvenančių Armėnijos gyventojų teisės bei saugumas ir greitas bei saugus visų pabėgėlių ir šalies viduje perkeltų asmenų grįžimas į savo namus; ragina tarptautinę bendruomenę ir toliau spręsti šį konfliktą, kuris yra susijęs su viso regiono stabilumu ir saugumu;
2. palankiai vertina veiksmus, kurių ėmėsi Armėnijos ir Azerbaidžano vadovybės, siekiamos įveikti nesutarimus ir pasiekti ilgalaikę ir tvarią taiką regione, ir giria jų nuolatinį įsitraukimą į vykstančias derybas; atsižvelgdamas į tai smerkia Azerbaidžano vadovų elgesį, kuriuo kenkiama šioms pastangoms, visų pirma aiškiai grasinant tolesniais išpuoliais, dažnais sienų pažeidimais, teritoriniais reikalavimais vadinamajam Vakarų Azerbaidžanui arba neapykantą kurstančių kalbų, nukreiptų prieš Armėnijos gyventojus, skleidimu, ypač švietimo srityje; ragina Azerbaidžano vadovus nutraukti šiuos veiksmus, o abi šalys – neprarasti įdirbio, susitarti dėl konkrečių tolesnių veiksmų ir užtikrinti saugią ir klestinčią aplinką visų regiono etninių gyventojų labui;
3. griežtai smerkia naujausią didelio masto karinę Azerbaidžano agresiją 2022 m. rugsėjo mėn. prieš daugybę taikinių suverenoje Armėnijos teritorijoje, kuri buvo 2020 m. lapkričio mėn. pareiškimo dėl ugnies nutraukimo pažeidimas ir prieštarauja ankstesniems įsipareigojimams, įskaitant prisiimtus per ES tarpininkaujamas derybas; smerkia nuo 2021 m. gegužės mėn. per nedemaruotą sieną įvykdytus karinius

išpuolius; primygtinai ragina visas pajėgas grįžti į savo pradines pozicijas; smerkia bet kokius mėginimus pakenkti taikos procesui ir primygtinai ragina visas konflikto šalis susilaikyti nuo tolesnio jėgos naudojimo; pakartoja, kad visos šalys turi visapusiškai gerbti Armėnijos ir Azerbaidžano teritorinį vientisumą; pabrėžia, kad ES pasirengusi aktyviau dalyvauti ilgai trunkančių regiono konfliktų sureguliuojimo procese; yra labai susirūpinęs dėl **vykdomos** Lačino koridoriaus blokados; primygtinai ragina Azerbaidžano valdžios institucijas užtikrinti judėjimo laisvę ir saugumą tame koridoriuje, kaip nurodyta 2020 m. lapkričio 9 d. trišaliame pareiškimė; pabrėžia Azerbaidžano įsipareigojimus pagal 2023 m. vasario 22 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo sprendimą, kuriame reikalaujama, jog Azerbaidžanas imtųsi visų turimų priemonių, kad užtikrintų netrukdomą asmenų, transporto priemonių ir krovinių judėjimą Lačino koridoriuje abiem kryptimis; ragina Armėniją ir Azerbaidžaną spręsti visus susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su Lačino koridoriaus veikimu, palaikant dialogą ir konsultuojantis su visomis susijusiomis šalimis; palankiai vertina neseniai įvykusį Azerbaidžano oficialios delegacijos ir Kalnų Karabache gyvenančių armėnų susitikimą, kuriame siekta aptarti klausimus, įskaitant klausimus, susijusius su Lačino koridoriaus atnaujinimu; ragina Tarybą tuo atveju, jei Tarptautinio Teisingumo Teismo 2023 m. vasario 22 d. sprendimas nebus nedelsiant įgyvendintas, taikyti tikslines sankcijas Azerbaidžano vyriausybei pareigūnams;

4. ragina Armėniją ir Azerbaidžaną visapusiškai įgyvendinti 2020 m. lapkričio 9 d. trišalį pareiškimą dėl ugnies nutraukimo, atsižvelgiant į visus jo aspektus; pabrėžia, kad reikia tęsti diskusijas dėl būsimos taikos sutarties, šalinti pagrindines konflikto priežastis ir susilaikyti nuo bet kokių veiksmų, kurie galėtų paskatinti tolesnį eskalavimą; pabrėžia, kad skubiai būtina susilaikyti nuo bet kokios priešiškos retorikos ar veiksmų, kurie gali būti suvokiami kaip neapykantos kurstymas ar akivaizdus smurtas arba nebaudžiamumo skatinimas, arba veiksmų, kurie gali kenkti pastangoms sukurti ir skatinti aplinką, palankią pasitikėjimui ir susitaikymui, bendradarbiavimui ir tvariai taikai, įskaitant žmonių tarpusavio santykius; pabrėžia, kad reikia skubiai imtis tvirtesnių ir patikimų pasitikėjimo stiprinimo priemonių, kad būtų įveiktas susipriešinimas, nepasitikėjimo stoka, neapykanta kurstanti retorika ir kita kiršinanti retorika; mano, kad šių karo veiksmų pasekmės ir Rusijos taikdarių buvimas taip pat daro poveikį politiniams įvykiams regione; yra susirūpinęs dėl vadinamųjų Rusijos taikdarių buvimo ir galimo jų poveikio politiniams įvykiams Pietų Kaukaze bei regiono reformų darbotvarkės ateičiai;
5. palankiai vertina Azerbaidžano įsipareigojimą normalizuoti santykius su Armėnija, įskaitant 2022 m. kovo mėn. pasiūlymą dėl penkių principų, ir ragina abi šalis rasti perspektyvų sprendimą Nachičevanės regionui sujungti su likusia Azerbaidžano dalimi; primena Armėnijos įsipareigojimą išvesti savo ginkluotąsias pajėgas ir garantuoti transporto jungčių tarp vakarinių Azerbaidžano Respublikos regionų ir Nachičevanės Autonominės Respublikos saugumą, siekiant užtikrinti netrukdomą piliečių, transporto priemonių ir prekių judėjimą abiem kryptimis; susirūpinęs atkreipia dėmesį į menką pateiktų sausumos minų žemėlapių tikslumo lygį; ragina Komisiją sutelkti pagalbą humanitarinėms išminavimo operacijoms Kalnų Karabache;
6. ragina Armėniją ir Azerbaidžaną pasiekti ilgalaikę taiką ir susitaikymą sukuriant pereinamojo laikotarpio teisingumo mechanizmą, kuris būtų pasitikėjimo stiprinimo žingsnis siekiant pripažinti abiejų šalių kančias, ir siekti susitaikymo remiantis faktiniu įvykių, įvykusių per ginkluotą konfliktą, kuris prasidėjo 1988 m., vertinimu; rekomenduoja ES kartu su kitais organais, pvz., JT, Europos Taryba, ESBO, Tarptautiniu Raudonojo Kryžiaus komitetu (TRKK) ir kitomis atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, remti ir padėti vykdyti šį darbą;

7. primena, kad pasyvi ES pozicija 2020 m. vykusio karo metu ir iškart po jo suteikė galimybę kitiems regiono veikėjams, pavyzdžiui, Rusijai, Iranui ir Turkijai, toliau daryti įtaką regione; primena, kad aktyvesnė Europos prevencinė diplomatija galėjo užkirsti kelią tokiems rezultatams;
8. pabrėžia, kad nuo 2022 m. vasario mėn. Rusijos invazijos į Ukrainą aplinkybės Kaukazo regione keičiasi, nes buvo pažeistas Rusijos, kaip mediatorės ir sąžiningos tarpininkės, patikimumas ir pajėgumas; pabrėžia, kad Rusija atlieka nesąžiningą ir žalingą vaidmenį regione ir nėra suinteresuota rasti taikų konflikto dėl Kalnų Karabacho sprendimą, nes jo tęsimas suteikia Maskvai svarbią įtaką Armėnijos ir Azerbaidžano atžvilgiu; todėl įspėja dėl bet kokių strateginių susitarimų su Rusija, kuri po agresijos prieš Ukrainą turėtų būti izoliuota tarptautiniu lygmeniu;
9. smerkia Turkijos ekspansinį ir destabilizuojantį vaidmenį Pietų Kaukaze, įskaitant Sirijos samdinių siuntimą kovoti Azerbaidžano pusėje prieš Armėniją Antrajame Karabacho kare 2020 m.; mano, jog siekiant, kad Turkija galėtų atlikti konstruktyvų vaidmenį regione, ji turėtų persvarstyti savo besąlygišką paramą Azerbaidžanui ir imtis apčiuopiamų veiksmų normalizuojant santykius su Armėnija;
10. todėl tvirtai remia pirmininko Charles'io Michelio iniciatyvą sušaukti ir tarpininkauti dvišaliuose Armėnijos ir Azerbaidžano vadovų susitikimuose ir skatina ES specialiojo įgaliojimo Pietų Kaukaze ir krizės Gruzijoje klausimais darbą vietoje;
11. ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliojimą užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT) dėti daugiau pastangų siekiant atgaivinti taikų šio konflikto sprendimą ir veiksmingai prie jo prisidėti, be kita ko, remiant stabilizavimą, atstatymą po konflikto, rekonstrukciją ir pasitikėjimo stiprinimo priemones;
12. primygtinai ragina abiejų šalių vyriausybes visapusiškai įsitraukti į visa apimančios ir abiem pusėms priimtinos taikos sutarties, kurioje būtų aptartas visų Kalnų Karabacho gyventojų teisės ir saugumas, šalies viduje perkeltųjų asmenų ir pabėgėlių grįžimas ir kultūrinio, religinio bei istorinio paveldo apsauga, rengimą; todėl palankiai vertina abiejų šalių užsienio reikalų ministrų susitikimus 2022 m. rugsėjo 30 d. Ženevoje ir 2022 m. lapkričio 8 d. Vašingtone; pabrėžia, kad turėtų būti rastas perspektyvus teisinis sprendimas dėl Kalnų Karabacho gyventojų teisių ir saugumo, siekiant užtikrinti ilgalaikį konflikto sprendimą;
13. ragina Azerbaidžaną užtikrinti visų mažumų saugumą ir pagarbą jų teisėms Kalnų Karabacho regione, nes tai būtina prielaida, kad būtų sudarytos palankios sąlygos pokario reabilitacijai ir tikram susitaikymui;
14. palankiai vertina tai, kad įsteigtos Azerbaidžano ir Armėnijos pasienio delimitavimo komisijos, ir atkreipia dėmesį į pažangą, padarytą sienų delimitavimo procese; pabrėžia, kad svarbu reguliariau rengti sienų nustatymo komisijų posėdžius siekiant spręsti visus su sienomis susijusius klausimus, gerinti saugumo padėtį ir siekti pažangos sienos delimitavimo srityje; ragina, kad demarkavimo procesui tarptautiniu mastu palankesnes sąlygas sudarytų ES, siekiant užtikrinti patikimumą, sąžiningumą ir tvarumą;
15. palankiai vertina ES stebėsenos pajėgumų Armėnijoje, kurių veikla pasibaigė 2022 m. gruodžio 19 d., darbą; palankiai vertina tai, kad 2023 m. vasario 20 d. dislokuota civilinė ES misija Armėnijoje pagal bendrą saugumo ir gynybos politiką prie

tarptautinės sienos su Azerbaidžanu Armėnijoje, siekiant prisidėti prie stabilumo Armėnijos pasienio zonos, stiprinti pasitikėjimą, skatinti pasitikėjimo stiprinimą, didinti atsparumą ir užmegzti dialogą tarp dviejų šalių; palankiai vertina Armėnijos pasiryžimą palengvinti misiją savo teritorijoje ir ragina Azerbaidžaną suteikti galimybę ES stebėtojams taip pat veikti jos sienos pusėje;

16. palankiai vertina ES teikiamą humanitarinę pagalbą nuo konflikto nukentėjusiems gyventojams Kalnų Karabache ir aplink jį ir jos vadovaujamąjį vaidmenį teikiant pagalbą humanitarinėms išminavimo operacijoms konflikto paveiktose vietovėse; ragina Komisiją užtikrinti papildomą finansavimą ir pagalbą išminavimo pastangoms, įskaitant įrangą, mokymą ir švietimą apie riziką; ragina papildomai bendradarbiauti išminavimo srityje su ekspertais iš valstybių narių ir nevyriausybinėmis organizacijomis (NVO); ragina Armėniją pateikti tikslus sausumos minų, esančių deokupuotuose Azerbaidžano regionuose, žemėlapius;
17. ragina Komisiją padidinti ES pagalbą žmonėms, taip pat ir Kalnų Karabache, kuriems jos reikia, sudaryti palankesnes sąlygas įgyvendinti platesnio užmojo pasitikėjimo stiprinimo priemonės, skatinti religijų ir etninį dialogą, ginti mažumų teises ir stiprinti piliečių abipus sienos tarpusavio ryšius, kad būtų sukurti tvaraus ir taikaus sambūvio pagrindai; ragina rasti abiem pusėms priimtinius sprendimus dėl saugaus perkeltųjų gyventojų grįžimo;
18. ragina tarptautinėms humanitarinėms organizacijoms, ypač Jungtinėms Tautoms, suteikti prieigą prie Kalnų Karabacho ir primena, kad šiuo metu į regioną leidžiama patekti tik Tarptautiniam Raudonojo Kryžiaus komitetui, o to nepakanka, kad būtų galima tiksliai įvertinti ten gyvenančių gyventojų sąlygas ir poreikius;
19. tebėra susirūpinęs dėl konflikto metu ir po jo sulaikytų ir Azerbaidžane tebelaikomų armėnų kalinių, tiek kariškių, tiek civilių, likimo ir palankiai vertina kai kurių iš jų paleidimą; primena, kad ir Armėnija, ir Azerbaidžanas yra Trečiosios Ženevos konvencijos dėl elgesio su karo belaisviais šalys, o joje pažymima, kad, nutraukus aktyvius karo veiksmus, su karo belaisviais visada turi būti elgiamasi humaniškai ir jie turi būti nedelsiant išlaisvinti be jokių sąlygų bei repatrijuoti; ragina visas šalis išaiškinti dingusių asmenų likimą ir buvimo vietą ir oriai elgtis su žmonių palaikais; ragina nedelsiant ir besąlygiškai paleisti visus likusius sulaikytuosius, įskaitant per neseniai vykusias karines konfrontacijas sulaikytus asmenis, ir su jais elgtis laikantis tarptautinės humanitarinės teisės;
20. yra pasibaisėjęs pasirodžiusia filmuota medžiaga apie tai, kaip Azerbaidžano karinės pajėgos kankina, luošina ir nužudo Armėnijos karę ir beginklius Armėnijos karo belaisvius, ir smerkia jos viešą platinimą; ragina atlikti visapusišką ir nešališką vaizdo įrašų tyrimą, siekiant nustatyti atsakingus asmenis ir patraukti juos baudžiamojon atsakomybėn už jų veiksmus; smerkia visus kankinimo ir priverstinio dingimo atvejus, įskaitant ir tuos, kurie atlikti ginkluoto konflikto metu, taip pat netinkamą elgesį su palaikais ir jų išniekinimą; pabrėžia, kad šiais veiksmais pažeidžiamos Ženevos konvencijos, kurias ratifikavo Azerbaidžanas, ir jie gali būti laikomi karo nusikaltimais;
21. smerkia tai, kad Baku atidarytas vadinamasis Trofėjų parkas, kuris pradėjo veikti 2021 m. balandžio 12 d., nes juo trukdoma Armėnijos ir Azerbaidžano tarpusavio pasitikėjimui; pripažįsta sprendimą pašalinti dehumanizuojančias vaškines figūras ir šalmus iš Trofėjų parko po tarptautiniu mastu pareikšto pasipiktinimo ir Armėnijos pateikto ieškinio Tarptautiniam Teisingumo Teismui;

22. primygtinai reikalauja, kad abi valstybės prisiimtų tarptautinius įsipareigojimus atlikti nepriklausomus, skubius, viešus ir veiksmingus tyrimus ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn už visus patikimus įtarimus dėl šiurkščių Ženevos konvencijų ir kitų tarptautinės teisės pažeidimų bei karo nusikaltimų, siekiant užtikrinti atsakingų asmenų patraukimą atsakomybėn ir žalos atlyginimą aukoms;
23. apgailestauja dėl Armėnijos ir Azerbaidžano kultūrinio, religinio ir istorinio paveldo naikinimo nuo Kalnų Karabacho konflikto pradžios; reikalauja, kad Azerbaidžanas ir Armėnija susilaikytų nuo tolesnio paveldo naikinimo bei niokojimo ir užtikrintų, kad piliečiams nebūtų trukdoma šiuo atžvilgiu pasinaudoti savo religijos ar tikėjimo laisve; primygtinai ragina abi šalis iš tikrųjų įsipareigoti išsaugoti, ginti ir skatinti šią turtingą įvairovę, neatsižvelgiant į jos kilmę ir be neteisėto pasisavinimo ar netinkamo skirstymo į kategorijas; ragina prisiimti atsakomybę už visus naikinimo ir niokojimo nusikaltimus bei išsaugoti ir restauruoti apgadintus objektus laikantis UNESCO standartų ir nuorodų, taip pat užtikrinti didesnę tarptautinės bendruomenės įsitraukimą į kultūrinio, religinio ir istorinio paveldo išsaugojimą regione; ragina Armėniją ir Azerbaidžaną skubiai leisti ir sudaryti sąlygas UNESCO misijai apsilankyti abiejose šalyse be jokių išankstinių sąlygų;
24. šiuo atžvilgiu pabrėžia Azerbaidžano ir Armėnijos įsipareigojimus pagal 2021 m. gruodžio 7 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo sprendimą dėl neatidėliotųjų priemonių taikymo, pagal kurias Azerbaidžanas turi užkirsti kelią vandalizmo ir išniekinimo aktams, turintiems įtakos Armėnijos kultūros paveldui, įskaitant, be kita ko, bažnyčias ir kitas garbinimo vietas, paminklus, lankytinas vietas, kapines ir artefaktus, ir bausti už tokius aktus; primygtinai reikalauja, kad Azerbaidžanas ir Armėnija visapusiškai laikytųsi 1954 m. UNESCO kultūros vertybių apsaugos ginkluoto konflikto metu konvencijos, paprastai vadinamos 1954 m. Hagos konvencija, kurioje reikalaujama, kad konflikto šalys susilaikytų nuo bet kokių priešiško veiksmų, nukreiptų prieš kultūros vertybes;
25. ragina stiprinti Armėnijos ir Azerbaidžano politinių valdžios institucijų dvišalius ryšius, taip pat iniciatyvas, kuriomis skatinami žmonių tarpusavio ryšiai tarp abiejų šalių, visų pirma pilietinės visuomenės, universitetų, jaunimo organizacijų ir NVO lygmeniu; pabrėžia, kad būtina konsultuotis ir bendradarbiauti su pilietine visuomene ir žmogaus teisių gynėjais, visų pirma konfliktų sprendimo, taikos kūrimo, susitaikymo ir humanitarinės pagalbos klausimais, taip pat pabrėžia, koks svarbus tvarus finansavimas ir tokių organizacijų laisvė atlikti savo darbą be jokių apribojimų; todėl ragina Komisiją remti pilietinės visuomenės organizacijas Armėnijoje ir Azerbaidžane, kurios realiai prisideda prie susitaikymo;
26. atkreipia dėmesį į konkretų konflikto poveikį moterims ir marginalizuotoms grupėms, įskaitant padidėjusį smurtą šeimoje po pastarojo meto karo, taip pat moterų neįtraukimą į oficialų taikos procesą; ragina Azerbaidžano vyriausybę ir tarptautinius tarpininkus pašalinti kliūtis, trukdančias moterims dalyvauti veikloje visose srityse, ir į visas konsultacijas sistemingai įtraukti moteris ekspertes ir moteris žmogaus teisių gynėjas;
27. primena, kad Europos kaimynystės politikoje pabrėžiamas poreikis stiprinti santykius tarp kaimynų ir skatinti regioninį bendradarbiavimą;

Žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės

28. primena, kad 1996 m. ES ir Azerbaidžano partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas

grindžiamas pagarba demokratijai, tarptautinės teisės principams ir žmogaus teisėms, ir kad jo Azerbaidžane nebuvo sistemingai laikomasi; pabrėžia, kad ES išorės veiksmai, įskaitant susitarimus su ne ES šalimis, turėtų būti grindžiami pagrindinėmis ES vertybėmis, visų pirma pagarba demokratijai, teisinei valstybei ir žmogaus teisėms; pabrėžia, kad bet koks tolesnis ES ir Azerbaidžano bendradarbiavimas turi priklausyti nuo veiksmingos ir apčiuopiamos šalies pažangos siekiant laikytis tarptautinių standartų ir tarptautinių įsipareigojimų, ypač susijusių su demokratija, žmogaus teisėmis, teisine valstybe ir pagrindinėmis laisvėmis, ypač saviraiškos ir asociacijų laisve, geru valdymu, mažumų teisėmis, žiniasklaidos laisve ir lyčių lygybe;

29. atkreipia dėmesį į Azerbaidžano daugiakultūrį ir daugiareliginį pobūdį, todėl ragina Azerbaidžano valdžios institucijas dėti daugiau pastangų ir užtikrinti nediskriminacinį elgesį su tautinėmis mažumomis, taip pat aktyviai vykdyti tyrimus ir priimti apkaltinamuosius nuosprendžius už neapykantos sukeltus nusikaltimus, pagrįstus religiniais, su lytimi susijusiais arba etniniais motyvais; ragina Azerbaidžano valdžios institucijas užtikrinti, kad visos mažumų grupės gautų išsilavinimą savo nacionalinėmis kalbomis ir kad turėtų lygias galimybes, joms būtų tinkamai atstovaujama politiniame ir kultūriniame gyvenime, viešojoje žiniasklaidoje ir administravimo srityje; ragina Azerbaidžaną saugoti ir skatinti savo tautinių mažumų materialų ir nematerialų kultūros paveldą, kalbas ir tradicijas;
30. atkreipia dėmesį į 2022 m. rugpjūčio 30 d. JT Rasinės diskriminacijos panaikinimo komiteto baigiamąsias pastabas dėl dešimtosios–dvyliktosios ataskaitų dėl Azerbaidžano, kuriose buvo išreikštas susirūpinimas dėl rasinės neapykantos kurstymo ir rasistinių stereotipų skleidimo prieš armėnų tautinės ar etninės kilmės asmenis, įskaitant internete ir socialinėje žiniasklaidoje, be kita ko, iš visuomenės veikėjų ir vyriausybės pareigūnų pusės, taip pat dėl išsamios informacijos apie tyrimus, baudžiamąjį persekiojimą, apkaltinamuosius nuosprendžius ir sankcijas už tokias veikas stokes;
31. ragina Azerbaidžano vyriausybę ir valdžios institucijas skubiai pradėti užtikrinti pagrindines laisves ir žmogaus teises ir susilaikyti nuo bet kokio nepagrįsto baudžiamosios teisės taikymo siekiant apriboti šias teises ir laisves; yra labai susirūpinęs dėl to, kad pagrindinių žmogaus teisių pažeidimai Azerbaidžane yra sistemingi ir plačiai paplitę ir kenkia piliečių teisėms į laisvę ir saugumą;
32. labai apgailėstauja dėl dabartinės žiniasklaidos laisvės padėties Azerbaidžane; reiškia susirūpinimą dėl 2021 m. gruodžio mėn. priimto naujo įstatymo dėl žiniasklaidos, kuriuo veiksmingai draudžiama visų formų nepriklausoma žurnalistika ir Azerbaidžano žurnalistų darbas tremtyje; pabrėžia, kokia iš esmės svarbi saviraiškos laisvė ir žiniasklaidos laisvė demokratinėje visuomenėje; ragina Azerbaidžaną dėti daugiau pastangų kuriant nepriklausomą ir pliuralistinę žiniasklaidos aplinką, atsižvelgiant į rekomendacijas, įtrauktas į 2022 m. birželio 17–18 d. Venecijos komisijos nuomonę; primygtinai ragina Azerbaidžaną liautis persekioti tinklaraštininkus, redaktorius, žurnalistus ir žiniasklaidos organizacijas, kurie yra reguliariai sulaikomi arba įkalinti už įvairius kaltinimus, ir užtikrinti, kad jie turėtų saugią darbo aplinką; ragina Azerbaidžaną paleisti visus žurnalistus ir tinklaraštininkus, šiuo metu sulaikytus dėl jų pareikštos nuomonės;
33. ragina Azerbaidžano vyriausybę dekriminalizuoti šmeižtą ir įgyvendinti Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendaciją dėl žurnalistikos apsaugos ir žurnalistų bei kitų žiniasklaidos veikėjų saugumo;

34. smerkia galimybės susipažinti su informacija cenzūrą Azerbaidžane ir ragina valdžios institucijas pagerinti prieigą prie interneto ir ryšių aprėptį; ragina Azerbaidžano valdžios institucijas suderinti teisės aktus ir praktiką, turinčius įtakos interneto laisvei, su Europos standartais;
35. rekomenduoja EIVT, Komisijai ir valstybėms narėms didinti paramą pilietinei visuomenei ir žmogaus teisių gynėjams ir su jais bendradarbiauti, ypač jų veiklos ribojimo atvejais; ragina Azerbaidžano vyriausybę užmegzti reguliarų ir išsamų politinį dialogą su pilietine visuomene, siekiant paskatinti plataus užmojo ir plačiai paplitusias reformas, kuriomis siekiama padaryti institucijas demokratiškesnes ir nepriklausomas, propaguoti žmogaus teises ir žiniasklaidos laisvę bei sukurti reglamentavimo aplinką, kurioje pilietinė visuomenė galėtų veikti be nereikalingo kišimosi;
36. griežtai smerkia politinių aktyvistų, žurnalistų, studentų, žmogaus teisių gynėjų ir pilietinės visuomenės organizacijų atstovų persekiojimą ir represijas tiek šalies viduje, tiek užsienyje, įskaitant asmenis, sulaikytus dėl viešų raginimų siekti taikos 2022 m. rugsėjo mėn. susirėmimų metu, juos bauginant, areštuojant, kankinant, sulaikant, vykdant šmeižto kampanijas, grobimus, paskelbiant draudimus keliauti neinformuojant tų, kuriems jie skirti, ir iškeliant ieškinius; primygtinai ragina Azerbaidžaną nutraukti šią praktiką ir paleisti visus šiuo metu sulaikytus politinius kalinius ir sąžinės kalinius; apgailestauja, kad Azerbaidžanas nevisiškai įvykdė Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimus; ragina Azerbaidžaną visapusiškai įgyvendinti tuos sprendimus ir pašalinti susikaupusius nevykdymo atvejus; primygtinai ragina Azerbaidžaną toliau imtis visų būtinų priemonių siekiant užkirsti kelią politiškai motyvuotam savavališkam teisės aktų taikymui; pakartoja savo poziciją, kad visų politinių kalinių paleidimas – būtina naujo ES ir Azerbaidžano partnerystės susitarimo sąlyga;
37. ragina Tarybą išnagrinėti tikslines individualias sankcijas pagal ES visuotinę sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą sunkius žmogaus teisių pažeidimus padariusiems Azerbaidžano pareigūnams, pvz., teisėsaugos pareigūnams, visų pirma atsižvelgiant į plačiai paplitusį policijos smurtą prieš politinius aktyvistus, žmogaus teisių gynėjus ir žurnalistus;
38. ragina ES delegaciją ir valstybių narių atstovus Azerbaidžane padidinti savo paramą žmogaus teisių gynėjų darbui ir, kai tinkama, supaprastinti skubų vizų išdavimą ir suteikti laikiną prieglobstį ES valstybėse narėse; primygtinai ragina Azerbaidžaną ratifikuoti Jungtinių Tautų Organizacijos (JTO) priimtą Tarptautinę konvenciją dėl visų asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo;
39. griežtai smerkia Azerbaidžano vyriausybės oponentų bauginimą, grasinimus nužudyti ir mėginimus nužudyti Azerbaidžano vyriausybės priešininkus, įskaitant Europos šalyse, taip pat Azerbaidžano piliečius, kuriems valstybės narės suteikė politinį prieglobstį, pvz., Mahammadą Mirzali Prancūzijoje; pabrėžia, kad valstybių narių siekis užkirsti kelią bet kokiems keršto veiksams jų teritorijoje yra demokratijos, žmogaus teisių, saugumo ir suvereniteto klausimas; primygtinai reikalauja, kad Europolas atidžiai stebėtų situaciją šiuo klausimu;
40. primygtinai reikalauja, kad Azerbaidžanas užtikrintų teisę į taikius susirinkimus, ir ragina Azerbaidžaną nustoti kliudyti Tarptautinės moters dienos eitynėms;
41. pabrėžia lyčių lygybės ir moterų atstovavimo visais socialinio ir politinio lygmenimis svarbą; ragina Azerbaidžano vyriausybę ratifikuoti Europos Tarybos konvenciją dėl

smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo, priimti Nacionalinį veiksmų planą dėl JT Saugumo Tarybos rezoliucijos Nr. 1325 dėl moterų, taikos ir saugumo, įgyvendinti JT vystymosi programos 2022–2025 m. lyčių lygybės strategiją ir priimti bei įgyvendinti kovos su smurtu šeimoje ir smurtu dėl lyties politiką; primygtinai reikalauja, kad Azerbaidžano valdžios institucijos atliktų skubų, nešališką ir veiksmingą visų smurto, moterų diskriminacijos ir priekabiavimo incidentų, apie kuriuos pranešta, tyrimą ir kovotų su nebaudžiamumu; ragina Azerbaidžano valdžios institucijas nutraukti sistemingą moterų žmogaus teisių gynėjų, žurnalistų ir kitų žiniasklaidos veikėjų priekabiavimą ir sustabdyti šmeižto kampanijas, susijusias su lytimi, sulaikymus, savavališką ir neteisėtą privatumo, susirašinėjimo ir kito asmeninio bendravimo pažeidimą;

42. primena, kad Parlamento pozicija buvo aiški dėl LGBTIQ asmenų nediskriminavimo, jų apsaugos nuo diskriminacijos teisės aktuose ir praktikoje ir baudiamojo persekiojimo už visus prieš juos padarytus piktnaudžiavimo, neapykantą kurstančios kalbos ir fizinio smurto veiksmus; todėl primygtinai ragina Azerbaidžano valdžios institucijas priimti kovos su diskriminacija teisės aktus, kuriuose seksualinė orientacija, lytinė tapatybė ir raiška bei lyties ypatybės būtų papildomai įtrauktos kaip diskriminacijos draudimo pagrindai; primygtinai ragina Azerbaidžaną pradėti civilinius, administracinius ir (arba) baudiamuosius procesus siekiant apsaugoti žmones nuo neapykantą kurstančių kalbų ir neapykantos nusikaltimų; ragina Azerbaidžano valdžios institucijas reformuoti baudiamuosius teisės aktus įtraukiant pirmiau minėtus pagrindus kaip atsakomybę sunkinančias aplinkybes ir kovoti su smurtu dėl priešiško LGBTIQ asmenims; pakartoja Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos raginimą Azerbaidžano valdžios institucijoms ištirti neteisėto LGBTIQ asmenų suėmimo atvejus ir užkirsti kelią policijos smurtui prieš šiuos asmenis ir su juo kovoti;
43. smerkia iš Azerbaidžano sklindančią dezinformaciją, nukreiptą į Vakarų, ypač po Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą; pažymi, kad naratyvai, naudojami prieš Vakarų, yra nukopijuoti iš Rusijos propagandos, įskaitant išpuolius prieš LGBTIQ asmenų teises arba tariamą grėsmę tradicinėms vertybėms;
44. labai apgailestauja dėl to, kad Azerbaidžanui nepavyko visiškai įgyvendinti Europos Tarybos Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos, kurią ratifikavo Azerbaidžanas, nes taip pažeidžiamas Azerbaidžano įsipareigojimas ginti etninių mažumų, pvz., lezginų, tališų, armėnų ir kurdų mažumų, teises;
45. ragina Azerbaidžaną panaikinti esamus apribojimus, sumažinti administracinę naštą NVO ir pakeisti ribojamuosius teisės aktus, susijusius su NVO registravimu, veikla ir finansavimu; ragina Azerbaidžaną taip pat panaikinti esamus apribojimus religinėms bendruomenėms, ypač kiek tai susiję su jų registracija ir finansavimu; ragina Azerbaidžaną panaikinti esamus teisės aktų apribojimus paramos teikėjų institucijoms ir tarptautinėms organizacijoms, remiančioms pilietinės visuomenės darbą; ragina Komisiją paspartinti pastangas Azerbaidžane siekiant panaikinti pilietinės visuomenės veiklos apribojimus, skatinti priimti naujus teisės aktus ir numatyti aktyvesnį nepriklausomų NVO dalyvavimą ES finansuojamuose projektuose bei stebinti partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo įgyvendinimą;
46. yra itin susirūpinęs dėl to, kad Politinių partijų įstatymo projektas gali dar labiau apriboti azerbaidžaniečių laisvę jungtis į asociacijas, apsunkinant politinių partijų registravimą; primygtinai ragina Azerbaidžaną reformuoti savo rinkimų teisinę sistemą, kad ji atitiktų tarptautinius standartus ir įsipareigojimus, užtikrinti pagal konstituciją

saugomas teises ir laisves, taip pat atsižvelgti į iki šiol neįgyvendintas Demokratiųjų institucijų ir žmogaus teisių biuro ir Venecijos komisijos rekomendacijas; ragina surengti rinkimus pagal tarptautinius standartus ir atsižvelgiant į Azerbaidžano, kaip ESBO dalyvaujančios valstybės, įsipareigojimus;

Geras valdymas, teisingumas, teisinė valstybė ir kova su korupcija

47. reiškia susirūpinimą dėl nuolatinės teismų nepriklausomumo, nešališkumo ir veiksmingumo stokos, taip pat dėl jų sprendimų skaidrumo ir dėl sisteminių procesinių trūkumų; primygtinai ragina Azerbaidžaną reformuoti teismų sistemą ir baudžiamojo persekiojimo sistemą, kad būtų užtikrintas visiškas teisminių institucijų nepriklausomumas, įskaitant ir Teismų tarybą, kuriai neturi priklausyti teisėsaugos institucijos, siekiant padidinti žmonių pasitikėjimą teisingumo sistema; be to, primygtinai ragina Azerbaidžaną liautis varžyti teisininkų, kurie dalyvauja nagrinėjant žmogaus teisių bylas, galimybes patekti į advokatūros sistemą ir nenaudoti drausminių procedūrų kaip priemonių, kuriomis daromas spaudimas šiems teisininkams; primygtinai ragina valdžios institucijas suderinti elgesio kodeksą su tarptautiniais saviraiškos laisvės standartais; ragina Azerbaidžaną užtikrinti ir įgyvendinti teisę į nepriklausomų teisininkų teikiamas teisines paslaugas; atkreipia dėmesį į priemones, kurių imtasi stiprinant teismų nepriklausomumą pagal 2019 m. balandžio 3 d. Prezidento dekretą dėl teismų ir teisinės sistemos reformų stiprinimo, įskaitant teisėkūros ir administracinius veiksmus, įgyvendintus siekiant užtikrinti teisminių institucijų ir teisėjų nepriklausomumą; ragina Azerbaidžaną toliau dėti pastangas įgyvendinant atitinkamas Kovos su korupcija valstybių grupės rekomendacijas, susijusias su teisminių institucijų nepriklausomumo stiprinimu;
48. apgailestauja dėl to, kad Azerbaidžanas padarė nedidelę pažangą korupcijos prevencijos ir kovos su ja srityje; atkreipia dėmesį į tai, kad buvo priimtas visapusiškas nacionalinis kovos su korupcija stiprinimo veiksmų planas, kuriuo siekiama konsoliduoti ir sustiprinti valdžios institucijų kovos su korupcija pastangas; ragina Azerbaidžaną spręsti veiksmingos parlamento narių, teisėjų ir prokurorų turto deklaravimo sistemos trūkumo problemą, stiprinti teisminių institucijų vaidmenį Teismų ir teisėjų taryboje ir panaikinti neteisėtą vyriausybės įtaką prokuratūrai; apgailestauja dėl to, kad Azerbaidžane nėra skaidrios viešųjų finansų sistemos, įskaitant viešuosius pirkimus ir konkursus;
49. smerkia Azerbaidžano elito verbavimo veiklą keliose tarptautinėse organizacijose, siekiant sušvelninti tarptautinę režimo kritiką, visų pirma žmogaus teisių srityje, kaip rodo kai kurių esamų ir buvusių Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos narių, kurie vykdė korupcinio pobūdžio veiklą Azerbaidžano naudai, atvejais;

Saugumas ir geopolitiniai iššūkiai

50. palankiai vertina tai, kad Azerbaidžanas oficialiai remia Ukrainos nepriklausomybę, suverenitetą ir teritorinį vientisumą, taip pat Azerbaidžano teikiamą humanitarinę pagalbą Ukrainai vykstant karui; tačiau yra itin susirūpinęs dėl 2022 m. vasario mėn. Maskvoje pasirašytos deklaracijos dėl sąjungininkų sąveikos tarp Azerbaidžano Respublikos ir Rusijos Federacijos; be to, pažymi, kad Azerbaidžanas nepakankamai remia rezoliucijas, dėl kurių balsuota JT Generalinėje Asamblėjoje dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, ir primygtinai ragina Azerbaidžaną užtikrinti, kad nebūtų apeinamos sankcijos Rusijai;
51. reiškia susirūpinimą dėl destabilizuojančių ir teroristinių veiksmų Pietų Kaukaze;

griežtai smerkia bet kokius teroro aktus; palankiai vertina ES, jos valstybių narių ir Azerbaidžano bendradarbiavimą saugumo srityje ir visapusiškai remia tolesnį bendradarbiavimo kovos su terorizmu srityje stiprinimą; ypač ragina glaudžiau bendradarbiauti kovos su terorizmu ir radikalėjimu bei islamistų ekstremizmu srityje;

52. smerkia Azerbaidžano vykdomą neteisėtą ir milžiniško masto NSO grupės „Pegasus“ programinės stebėjimo įrangos naudojimą ir represinį kibernetinį saugumą prieš žurnalistus, tinklaraštininkus, žmogaus teisių gynėjus, advokatus ir politikus ir ragina Azerbaidžano valdžios institucijas susilaikyti nuo jos naudojimo; be to, dar kartą primygtinai ragina Komisiją sudaryti neteisėtos stebėjimo programinės įrangos sąrašą ir nuolat jį atnaujinti; ragina ES ir valstybes nares naudotis šiuo sąrašu siekiant užtikrinti, kad būtų visapusiškai atliekamas išsamus patikrinimas žmogaus teisių srityje ir būtų tinkamai atliekamas Europos stebėjimo technologijų eksporto ir techninės pagalbos bei importo į valstybes nares, kurios kelia neabejotiną pavojų teisinei valstybei, patikrinimas; pakartotinai ragina įsteigti ES piliečių laboratoriją, kurią sudarytų žurnalistai, žmogaus teisių ekspertai ir atvirkštinės kenkimo programinės įrangos inžinerijos ekspertai ir kuri nustatytų bei viešintų neteisėto programinės įrangos naudojimo neteisėto sekimo tikslais atvejus;
53. primena svarbų Azerbaidžano koordinavimo vaidmenį daugiašalėse organizacijose, atsižvelgiant į kovą su COVID-19 pandemija;
54. griežtai smerkia Irano karines pratybas prie Azerbaidžano ir Irano sienos, grindžiamas agresyviais scenarijais; ragina Irano Islamo Respubliką nutraukti bet kokias provokacijas ir gerbti Azerbaidžano teritorinį vientisumą bei suverenitetą;

Energetika, prekyba, aplinka, ekonominis bendradarbiavimas ir junglumas

55. pripažįsta, kad baigtas statyti pietinis dujų koridorius tarp Azerbaidžano ir Europos, kuriuo 2020 m. gruodžio mėn. pirmą kartą eksportuotos dujos; pripažįsta strateginį Azerbaidžano, kaip iškastinio kuro energijos tiekėjo ES, vaidmenį ir palankiai vertina jo pasiryžimą dar labiau prisidėti prie ES tikslų, susijusių su energetiniu saugumu, energijos šaltinių įvairinimu bei poveikio klimatui neutralumu, kaip nustatyta Europos žaliajame kurse; apgailestauja dėl to, kad Azerbaidžano užmojai būti strateginiu partneriu energetikos srityje neatitinka jo pastangų vykdyti demokratines reformas ir gerbti pagrindines laisves ir žmogaus teises; ragina Komisiją remti tarptautinių partnerių užsienio investicijas, kuriomis siekiama padidinti ES ir Azerbaidžano junglumą; prašo Komisijos užtikrinti, kad joks dujų importas iš ne ES šalių neatvertų kelio Rusijos dujoms, kai Europa taiko sankcijas; ragina Azerbaidžaną įgyvendinti reformas laikantis šalies tarptautinių įsipareigojimų;
56. atkreipia dėmesį į naują ES ir Azerbaidžano susitarimo memorandumą dėl strateginės partnerystės energetikos srityje, kurį 2022 m. liepos 18 d. Baku mieste pasirašė prezidentas I. Aliyev ir ES Komisijos pirmininkė U. von der Leyen ir kuris sudaro pagrindą būsimam bendradarbiavimui žaliosios energijos srityje ir apima įsipareigojimą padvigubinti pietinio dujų koridoriaus pajėgumus, kad iki 2027 m. į ES kasmet būtų tiekama bent 20 mlrd. kubinių metrų dujų; vis dėlto apgailestauja, kad memorandume daugiausia dėmesio skiriama tik bendradarbiavimui energetikos srityje ir jam netaikomos jokios sąlygos; palankiai vertina Azerbaidžano dalyvavimą programoje „EU4Energy“ ir primygtinai ragina šalį daryti didesnę pažangą energijos vartojimo efektyvumo srityje;

57. pabrėžia Azerbaidžano, kaip atsinaujinančiosios energijos, visų pirma jūros vėjo ir žaliojo vandenilio, gamintojo ir būsimo eksportuotojo, potencialą ir ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti ES ir Azerbaidžano bendradarbiavimą šioje srityje, remiant Azerbaidžano pastangas iš naftos ir gamtinių dujų tiekėjo tapti ES atsinaujinančiųjų išteklių energijos partneriu; pabrėžia, kad iškastinio kuro naudojimas tik pablogins dabartinę ekstremaliąją klimato situaciją, su kuria susiduriame; pabrėžia, kad ES turėtų investuoti į atsinaujinančiųjų išteklių energiją, kad įvykdytų savo įsipareigojimus klimato kaitos srityje; ragina Azerbaidžano valdžios institucijas imtis esminių veiksmų siekiant paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtrą ir padidinti energijos vartojimo efektyvumą;
58. ragina Azerbaidžaną toliau stiprinti savo pastangas kovojant su klimato kaita ir aplinkos apsauga; ragina Azerbaidžaną padidinti išmetamųjų teršalų mažinimo tikslus pagal savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančios veiksmus ir rimtai įsipareigoti mažinti išmetamųjų teršalų kieki;
59. atkreipia dėmesį į pažangą, padarytą vykdant derybas dėl naujo dvišalio visapusiško ES ir Azerbaidžano susitarimo, ir ragina derybų šalis naujame susitarime apmąstyti galimybes vykdyti tvirtesnę bendradarbiavimą ne tik energetikos sektoriuje; primygtinai reikalauja, kad pirmenybė būtų teikiama žmogaus teisėms, teisinei valstybei, demokratijai ir geram valdymui; ragina stiprinti ES ir Azerbaidžano tarpparlamentinį bendradarbiavimą, apimančią plačią abipusio intereso klausimų darbotvarkę; pabrėžia, kad siekiant ilgalaikės taikos su Azerbaidžano kaimyninėmis šalimis ir platesniame regione, svarbiausia – geras valdymas ir pagarba tarptautinei teisei bei standartams;
60. palankiai vertina didelius ES ir Azerbaidžano prekybos srautus ir dideles ES investicijas Azerbaidžane; pabrėžia, kad pagal Rytų partnerystės ekonomikos ir investicijų planą būtų galima sutelkti iki 2 mlrd. EUR papildomų investicijų į dinamiškos ir atsparios ekonomikos kūrimą, nes tai duos apčiuopiamos naudos Azerbaidžano žmonėms ir parems šalies žaliąją ir skaitmeninę pertvarką; ragina ES toliau remti Azerbaidžano regioninę plėtrą, įskaitant kaimo plėtrą, žemės ūkį ir maisto saugą, ir palankiai vertina pavyzdines iniciatyvas, kuriomis siekiama remti ekonominį tvarumą ir atsparumą Azerbaidžane; atkreipia dėmesį į būsimo bendradarbiavimo galimybes su Europos įmonėmis ir investuotojais įgyvendinant atstatymo ir atkūrimo Azerbaidžane;
61. apgailestauja dėl to, kad Azerbaidžanas padarė itin menką pažangą siekiant panaikinti blogiausias vaikų darbo, seksualinio išnaudojimo ir priverstinio elgetavimo formas;
62. pažymi, kad panaikinus regioninio transporto ir ryšių jungčių blokavimą bus sudarytos didelės socialinio ir ekonominio vystymosi galimybės Pietų Kaukaze; pabrėžia, kad tai turi būti daroma visapusiškai gerbiant visų regiono šalių suverenitetą ir remiantis abipusiškumo principu; pabrėžia, kad 2020 m. lapkričio mėn. trišaliame pareiškime dėl ugnies nutraukimo Armėnija ir Azerbaidžanas susitarė atblokuoti jungtis tarp Azerbaidžano Respublikos vakarinių regionų ir Nachičevanės Autonominės Respublikos ir užtikrinti Armėnijos ir Kalnų Karabacho jungtis;
63. palankiai vertina iniciatyvą sukurti naują Azerbaidžano, Sakartvelo ir Armėnijos regioninę platformą ir ragina Komisiją remti regioninį bendradarbiavimą, siekiant regione skatinti taiką, saugumą ir gerovę;
64. pripažįsta, kad dėl jo strateginės geografinės padėties Azerbaidžanas gali tapti vartais tarp Europos ir Vidurinės Azijos bei kitų regionų – vadinamuoju Vidurio koridoriumi,

kuriam prireiks ES investicijų ir finansavimo, kad galėtų veikti visu pajėgumu;
pabrėžia, kad Vidurio koridorius galėtų vaidinti svarbų vaidmenį ieškant alternatyvų per
Rusiją besidriekiantiems prekybos maršrutams;

65. todėl ragina ES remti Azerbaidžano ir jo kaimyninių šalių pastangas sukurti Kaspijos
jūros regiono ir Kaukazo šalių jungtis ir palaikyti glaudžius ryšius su Azerbaidžanu ir
Vidurinės Azijos šalimis, siekiant plėtoti Europos, Pietų Kaukazo ir Vidurinės Azijos
junglumo projektus; ragina daryti ryžtingą pažangą atliekant tyrimą, susijusį su Kaspijos
jūros dujotiekio, kuris padėtų užtikrinti energijos tiekimo saugumą ir įvairinti tiekėjus,
šaltinius ir maršrutus į Europos Sąjungą, išvengiant tranzito per Rusijos teritoriją,
tiesimu; ragina Komisiją intensyvuoti dvišalius mainus vykdant aukšto lygio dialogą
transporto klausimais;
66. ragina Azerbaidžano vyriausybę labiau naudotis Rytų partnerystės programomis ir
projektais, ypač tais, kuriais skatinami ES ir Azerbaidžano žmonių ryšiai, pvz., sudarant
palankesnes sąlygas kelionėms ir akademiniam mainams;

o

o o

67. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko
pavduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo
politikai bei Azerbaidžano vyriausybei.